

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 สถานภาพของครู

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ที่ตั้งของโรงเรียน		
ในเขตเทศบาล/สุขาภิบาล (ในเมือง)	6	9.5
นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล (นอกเมือง)	57	90.5
2. เพศ		
ชาย	27	42.9
หญิง	36	57.1
3. อายุปัจจุบัน		
20-25 ปี	10	15.9
26-30 ปี	33	52.4
31-35 ปี	11	17.5
36-40 ปี	6	9.5
มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป	3	4.8

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
4. ศาสนา		
พุทธ	58	92.1
คริสต์	2	3.2
อิสลาม	3	4.8
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	0	0.0
5. สถานภาพ		
โสด	32	50.8
สมรสแล้ว	29	46.0
หม้าย	2	3.2
6. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าอนุปริญญา	3	4.8
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	7	11.1
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	51	81.0
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	2	3.2
สูงกว่าปริญญาโท	0	0.0
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	0	0.0
7. ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์		
น้อยกว่า 6 ปี	28	44.4
6-10 ปี	24	38.1
11-15 ปี	8	12.7
16-20 ปี	2	3.2
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	1	1.6

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
8. ภูมิลำเนา		
อยู่ในจังหวัดเดียวกับโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่	30	47.6
อยู่ต่างจังหวัด	33	52.4
9. ชั้นที่สอน		
สอนเฉพาะชั้น ป. 6 เท่านั้น	13	20.6
สอนชั้น ป. 6 และชั้นอื่น ๆ ด้วย	50	79.4
10. กลุ่มวิชาที่สอน		
สอนกลุ่มวิชาเดียวเท่านั้น	0	0.0
สอนหลายกลุ่มวิชา	63	100.0
11. วิชาที่สอน		
กลุ่มวิชาทักษะ (คณิตศาสตร์)	19	30.2
กลุ่มวิชาทักษะ (ภาษาไทย)	12	19.0
กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	20	31.7
กลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	15	23.8
กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย	26	41.3
กลุ่มวิชาประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ)	13	20.6
12. จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์		
ต่ำกว่า 11 คาบ	4	6.3
11-20 คาบ	55	87.3
21-30 คาบ	3	4.8
มากกว่า 30 คาบขึ้นไป	1	1.6

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
13. จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ยในแต่ละห้อง		
ต่ำกว่า 21 คน	5	7.9
21-30 คน	15	23.8
31-40 คน	43	68.3
มากกว่า 40 คน ขึ้นไป	-	-
14. งานพิเศษนอกจากการสอน		
มี	62	98.4
ไม่มี	1	1.6
15. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
มี	54	85.7
ไม่มี	9	14.3
16. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียน และชุมชน		
มี	44	69.8
ไม่มี	19	30.2
17. ความสนใจในเรื่องการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา		
สนใจมาก	29	46.0
สนใจ	34	54.0
ไม่สนใจ	0	0.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
18. การเข้าร่วมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา		
เคย	19	30.2
ไม่เคย	44	69.8
19. การศึกษาครูจากโรงเรียนที่มีโครงการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน		
เคย	24	38.1
ไม่เคย	39	61.9
20. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่เด็กเรียนในโรงเรียน		
จำเป็นอย่างยิ่ง	59	93.7
จำเป็น	4	6.3
ไม่จำเป็น	0	0.0
21. การจัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่		
มี	55	87.3
ไม่มี	8	12.7
22. การมีส่วนร่วมในโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตยในโรงเรียน		
มี	54	85.7
ไม่มี	9	14.3

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขต เทศบาล/สุขาภิบาล หรือในเมือง ร้อยละ 9.5 และตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล หรือนอกเมือง ร้อยละ 90.5

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายร้อยละ 42.9 และเป็นหญิงร้อยละ 57.1

อายุปัจจุบันของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.4 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.5 ช่วงอายุ 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.9 ช่วงอายุ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.5 และช่วงอายุที่มีครูน้อยที่สุดคือ มากกว่า 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 92.1

ศาสนาที่ครูส่วนใหญ่นับถือคือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 92.1 รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 4.8 และศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 3.2

สถานภาพของครูเป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 50.8 สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 46.0 และเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 3

วุฒิทางการศึกษาสูงสุดของครู ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุดคือ 51 คน คิดเป็นร้อยละ 81.0 รองลงมาคือ วุฒิปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 11.1 ต่ำกว่าอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 4.8 ส่วนวุฒิที่มีจำนวนครูน้อยที่สุดคือ วุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่า มี 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.2

ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์น้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.1, 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.7 และ 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.2 และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

ภูมิลำเนาของครูส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 52.4 และครูอีก ร้อยละ 47.6 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเดียวกับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

ชั้นที่สอน ครูเพียงร้อยละ 20.6 สอนเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น
แต่ครูส่วนใหญ่ คือร้อยละ 79.4 ห้องสอนหลายชั้นรวมทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วย

กลุ่มวิชาที่สอน ครูทั้ง 63 คน หรือร้อยละ 100 รับผิดชอบการสอนหลายกลุ่ม
วิชา

กลุ่มวิชาที่มีครูสอนมากที่สุดคือ กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย คิดเป็นร้อยละ
41.3 รองลงมาคือ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คิดเป็นร้อยละ 31.7 กลุ่มวิชา
ทักษะ (คณิตศาสตร์) คิดเป็นร้อยละ 30.2 กลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ คิดเป็น
ร้อยละ 23.8 กลุ่มวิชาประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) คิดเป็นร้อยละ 20.6 และ
กลุ่มวิชาทักษะ (ภาษาไทย) คิดเป็นร้อยละ 19.0 ตามลำดับ

จำนวนคาบที่สอนต่อหนึ่งสัปดาห์ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 11-12 คาบ คิดเป็นร้อยละ
87.3 รองลงมาคือต่ำกว่า 11 คาบ คิดเป็นร้อยละ 6.3 และ 21-30 คาบ คิดเป็น
ร้อยละ 4.8 และครูที่มีชั่วโมงสอนมากกว่า 30 คาบขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.6

จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ยในแต่ละห้อง ที่ครูต้องสอนส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง
31-40 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมาคือ 21-30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และ
ที่น้อยที่สุดคือ มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9

งานพิเศษนอกเหนือจากการสอน ครูส่วนใหญ่มีงานพิเศษนอกเหนือจากการสอน
คิดเป็นร้อยละ 98.4 ส่วนครูที่ไม่มีงานพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 1.6

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริม
หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 85.7 ส่วนครูที่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร คิดเป็น
ร้อยละ 14.3

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ครูส่วนใหญ่หรือ
ร้อยละ 69.8 มีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนและชุมชน แต่ครูอีกร้อยละ
30.2 ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนเลย

ความสนใจในเรื่องการส่งเสริมวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับ
ประถมศึกษา ครูส่วนใหญ่มีความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 54.0 และรองลงมาคือสนใจมาก
คิดเป็นร้อยละ 46.0 และไม่ปรากฏว่ามีครูที่ไม่สนใจแต่อย่างใด

การเข้าร่วมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตยให้แก่
นักเรียนระดับประถมศึกษา ครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมอบรมสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 69.8
ส่วนครูที่เคยเข้าร่วมอบรมสัมมนามีเพียงร้อยละ 30.2

การศึกษาจากโรงเรียนที่มีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
ครูส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาจากโรงเรียนที่มีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
คิดเป็นร้อยละ 61.9 ส่วนครูที่เคยศึกษาจากโรงเรียนที่มีโครงการส่งเสริมประชา
ธิปไตยในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.1

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการส่งเสริมวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตยให้แก่
นักเรียนในโรงเรียน ครูส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 93.7 มีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมวิถีชีวิต
แบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และครูอีกร้อยละ 6.3
มีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น และ
ไม่มีครูคนใดตอบว่า การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น

การจัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ครูส่วนใหญ่
คิดเป็นร้อยละ 87.3 ระบุว่า โรงเรียนที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่มีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย
ในโรงเรียน และครูอีกร้อยละ 12.7 ระบุว่า โรงเรียนที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ไม่มีโครงการ
ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

การมีส่วนร่วมในโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยใน
โรงเรียน ครูในโรงเรียนที่มีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ
ร้อยละ 85.7 มีส่วนร่วมในโครงการนี้ แต่ครูที่เหลืออีกร้อยละ 14.5 ไม่มีส่วนร่วมใน
โครงการนี้เลย

ตารางที่ 3 สถานภาพของนักเรียน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ที่ตั้งของโรงเรียน		
ในเขตเทศบาล/สุขาภิบาล (ในเมือง)	68	14.8
นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล (นอกเมือง)	391	85.2
2. เพศ		
ชาย	270	58.8
หญิง	189	41.2
3. อายุปัจจุบัน		
11 ปี	29	6.3
12 ปี	161	35.1
13 ปี	157	34.2
14 ปี	68	14.8
15 ปี	32	7.0
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	12	2.6
4. ศาสนา		
พุทธ	391	85.2
คริสต์	54	11.8
อิสลาม	14	3.1
อื่น ๆ (โปรคระบุ).....	0	0.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5. ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	136	29.6
ภาคใต้	104	22.7
ภาคกลาง	78	17.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	92	20.0
ภาคตะวันออก	49	10.7
6. สถานภาพของบิดามารดา		
อยู่ร่วมกัน	332	72.3
แยกกันอยู่	65	14.2
บิดาเสียชีวิต	48	10.5
มารดาเสียชีวิต	10	2.2
บิดาและมารดาเสียชีวิต	4	0.9
7. อาชีพของบิดา		
ค้าขาย	30	6.5
เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์)	313	68.2
รับจ้าง	70	15.3
รับราชการ	12	2.6
อื่น ๆ (โพรครระบุ).....	28	6.1
ไม่มีอาชีพ	6	1.3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
8. อาชีพของมารดา		
ค้าขาย	41	8.9
เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปลุกพืช เลี้ยงสัตว์)	318	69.3
รับจ้าง	77	16.8
รับราชการ	2	0.4
อื่น ๆ (โปรครระบุ).....	15	3.3
ไม่มีอาชีพ	6	1.3
9. จำนวนพี่น้องทั้งหมดรวมทั้งตัวนักเรียนด้วย		
1 คน	19	4.1
2-3 คน	109	23.7
4-5 คน	122	26.6
6-7 คน	97	21.1
มากกว่า 7 คนขึ้นไป	112	24.4
10. ความสนใจในเรื่องการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ในโรงเรียน		
สนใจมาก	193	42.0
สนใจ	260	56.6
ไม่สนใจ	6	1.3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
11. ประสบการณ์ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์		
1 ปี	6	1.3
2 ปี	29	6.3
3 ปี	24	5.2
4 ปี	24	5.2
5 ปี	69	15.0
6 ปี	295	64.3
มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป	12	2.6
12. งานพิเศษนอกจากการเรียน		
มี	144	31.4
ไม่มี	315	68.6
13. การปลูกฝังประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนของบิดามารดา		
เคย	134	29.2
ไม่เคย	325	70.8

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้น ป. 6 ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม มาจาก โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล/สุขาภิบาล หรือในเมือง ร้อยละ 14.8 และตั้งอยู่นอก เขตเทศบาล/สุขาภิบาล หรือนอกเมือง ร้อยละ 85.2

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเป็นชายร้อยละ 58.8 และเป็นหญิงร้อยละ 41.2

อายุปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่คือ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมาคือ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.2, 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.8, 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.0 และ 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ และอายุที่มีนักเรียน น้อยที่สุดคือ อายุที่มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.6

ศาสนาที่นักเรียนส่วนใหญ่นับถือ คือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 85.2 รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 11.8 และศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 3.1

ภูมิลำเนาของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่วัดคิดเป็นร้อยละ 29.6 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ รองลงมาคือภาคใต้ 22.7 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 20.0 ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.0 และภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 10.7 ตามลำดับ

สถานภาพของบิดามารดา นักเรียนส่วนใหญ่ คือ 332 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 72.3 บิดามารดาอยู่ร่วมกัน นักเรียนคิดเป็นร้อยละ 14.2 บิดามารดาแยกกันอยู่ นักเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.5 บิดาเสียชีวิต นักเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.2 มารดาเสียชีวิต ส่วนนักเรียนที่เหลือ คิดเป็นร้อยละ 0.9 ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต

อาชีพของบิดา นักเรียนส่วนใหญ่คือ คิดเป็นร้อยละ 68.2 บิดาประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อาชีพรองลงมาได้แก่ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.3 ก้าขาย คิดเป็นร้อยละ 6.5 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 6.1 รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 2.6 และไม่มีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

อาชีพของมารดา นักเรียนส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 69.3 มารดาประกอบอาชีพเกษตรกร อาชีพรองลงไป ได้แก่ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 16.8 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 8.9 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.3 ไม่มีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 1.3 และที่น้อยที่สุดคือ รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 0.4

จำนวนพี่น้องทั้งหมด รวมทั้งตัวนักเรียนด้วย นักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 23.7 มีพี่น้องทั้งหมด มากกว่า 7 คนขึ้นไป รองลงมาคือมีพี่น้องทั้งหมด 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 มีพี่น้องทั้งหมด 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 มีพี่น้อง 6-7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 และนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.1 มีพี่น้องทั้งหมดเพียงคนเดียวเท่านั้น

ความสนใจในเรื่องการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 56.6 มีความสนใจ และนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 42.0 มีความสนใจมาก

ประสบการณ์ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ นักเรียนส่วนใหญ่คือ 295 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.3 มีประสบการณ์ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เป็นเวลา 6 ปี รองลงมาคือ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.0 ประสบการณ์ 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.3 ประสบการณ์ 3 ปีและ 4 ปี มีจำนวนเท่ากัน ตัวอย่างละ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 ประสบการณ์มากกว่า 6 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.6 และนักเรียนจำนวนน้อยที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 1.3 มีประสบการณ์เพียง 1 ปีเท่านั้น

งานพิเศษนอกจากการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีงานพิเศษนอกเหนือจากการเรียน คิดเป็นร้อยละ 68.6 ส่วนนักเรียนที่ไม่มีงานพิเศษคิดเป็นร้อยละ 31.4

การปลูกฝังประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียนของบิดามารดา นักเรียนส่วนใหญ่คือ 325 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 70.8 บิดามารดาไม่เคยสอนหรือชี้แนะเรื่องประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียนเลย แต่นักเรียนร้อยละ 29.2 บิดามารดาเคยสอนหรือชี้แนะเรื่องประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียนมาก่อนบ้างแล้ว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ตารางที่ 4 บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน ระดับประถมศึกษาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามการรับรู้ของครู

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
	<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>	2.63	0.30	มาก
	<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>	2.76	0.30	มาก
1.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีมารยาทและคิดตามไปด้วยทุกครั้ง	2.46	0.59	มาก
2.	ดำเนินการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีอิสระในการเลือกบทเรียน วิธีเรียน การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและความสามารถอย่างเต็มที่ตามขอบเขตของเนื้อหาวิชา	2.89	0.32	มาก
3.	ให้นักเรียนได้อภิปรายและประเมินผลการทำงานของตนเอง และเพื่อนอย่างยุติธรรม	2.87	0.38	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	
4.	ให้นักเรียนมีใจกว้างยอมรับคำติชม ของครูและเพื่อน และนำไปปรับปรุงแก้ไข การทำงานให้ได้ดียิ่งขึ้น	2.68	0.53	มาก
5.	ให้นักเรียนเคารพ ยอมรับ และให้ ความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสมาชิกอื่น	2.78	0.49	มาก
6.	ให้นักเรียนปฏิบัติตามมติของเสียง ส่วนใหญ่ โดยยังเคารพในเสียง ส่วนน้อยอยู่	2.62	0.61	มาก
7.	ให้นักเรียนเคารพในสิทธิและเสรีภาพ ของผู้อื่น โดยไม่แสดงความรังเกียจ และดูหมิ่นเหยียดหยามด้วยการกระทำ หรือคำพูดทั้งต่อหน้าและลับหลัง	2.81	0.44	มาก
8.	ให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมหรือส่งงาน หรือรับบริการตามลำดับก่อนหลัง	2.94	0.25	มาก
9.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
	<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และ ร่วมมือกัน</u>	2.62	0.40	มาก
1.	จัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่มหรือ อภิปรายกลุ่มย่อย เพื่อให้นักเรียน ได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามความ เหมาะสมของแต่ละคน	2.65	0.51	มาก
2.	ให้นักเรียนสามัคคี เสียสละ อดทน และขยันขันแข็ง เพื่อทำงานที่ครู มอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	2.48	0.54	มาก
3.	ให้นักเรียนมีอิสระในการทำงานใน ขอบเขตที่เหมาะสมโดยมีครูเป็นที่ ปรึกษา	2.75	0.47	มาก
4.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
	<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา</u>			
1.	ให้นักเรียนพิจารณาวิเคราะห์จากเหตุผล และข้อมูลที่ต้องก่อนตัดสินใจกระทำ การใด ๆ	2.57	0.62	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
2.	ให้นักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด หรือสอบถามผู้รู้ แล้วนำมารายงานให้ครู และเพื่อนทราบ	2.29	0.73	มาก
3.	สร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้นักเรียน แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และสังคม ด้วยตนเองโดยสันติวิธีด้วยการนำวิธีการ หลักการและเหตุผลจากบทเรียน ไปใช้	2.52	0.59	มาก
4.	ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ระดมความคิด จากกลุ่มเพื่อนเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลหรือความรู้ที่ค้นคว้าได้มา	2.35	0.63	มาก
5.	ให้นักเรียนอภิปรายโต้ตอบ ชักถามปัญหา หรือข้อสงสัยกับครูและเพื่อนได้อย่างฉลาด	2.38	0.68	มาก
6.	ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ความรู้และเหตุผล ในการทำแบบฝึกหัดหรือข้อสอบ	2.75	0.54	มาก
7.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-

จากตารางที่ 4 บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามการรับรู้ของครูรวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อได้ดังนี้

ด้านการเคารพซึ่งกันและกันอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริม
วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตร ตามการรับรู้ของครู

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
	<u>กิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>	2.24	0.41	ปานกลาง
	<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>	2.32	0.42	มาก
1.	จัดให้มีสถานนักเรียนร่วมกันลงมติพิจารณา ตัดสินลงโทษนักเรียนผู้กระทำผิดด้วยความ ยุติธรรม	1.75	0.93	ปานกลาง
2.	จัดให้มีการสาธิตหรือประกวดการแสดง ความเคารพให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และฐานะของบุคคล	1.71	1.02	ปานกลาง
3.	จัดให้มีการแข่งขันการพูดแบบต่าง ๆ	1.63	0.92	ปานกลาง
4.	จัดให้มีกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ รวมทั้ง สหกรณ์โรงเรียนโดยให้นักเรียนเป็น สมาชิกโดยสมัครใจ มีอิสระในการ ดำเนินงานภายใต้การดูแลแนะนำของครู	2.37	0.77	มาก
5.	จัดให้นักเรียนรับผิดชอบตรวจความสะอาด เรียบร้อยของเครื่องแต่งกายและทรงผม กันเอง	2.90	0.35	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
6.	จัดให้มีการคัดเลือกนักเรียนดีเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั่วไป	2.84	0.41	มาก
7.	ให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือดูแลตัวเอง ไม่ให้เป็นภาระแก่ผู้อื่นทั้งด้านการเรียนและส่วนตัว	2.57	0.71	มาก
8.	จัดให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าชั้น หรือ คณะกรรมการนักเรียนเพื่อบริหารและปกครองดูแลกันเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ	2.79	0.48	มาก
9.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
	<u>ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>	2.69	0.41	มาก
1.	ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหมุนเวียนกันรับผิดชอบดูแลทำความสะอาดห้องเรียน ทอนอนโรงอาหาร และบริเวณโรงเรียน	2.67	0.72	มาก
2.	จัดให้มีกิจกรรมที่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน เพื่อช่วยเหลือกันด้านการเรียนและส่วนตัว	2.63	0.53	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
3.	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเตรียม อาหารและการดูแลรักษาความสะอาด ถาชนะใส่อาหาร	2.76	0.43	มาก
4.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
	<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา</u>	1.91	0.58	ปานกลาง
1.	จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็น ประชาธิปไตยเพื่อส่งเสริมความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ไม่มองายขาดเหตุผล	2.40	0.64	มาก
2.	จัดให้มีกิจกรรมห้องสมุดหรือป้ายนิเทศ เพื่อแจ้งข่าวสาร ความรู้ที่น่าสนใจแก่นักเรียน	2.11	0.76	ปานกลาง
3.	ให้นักเรียนจัดทำหนังสือพิมพ์ประจำโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้และ ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาและการ ทำงานกลุ่ม	2.08	0.77	ปานกลาง
4.	จัดให้มีกล่องหรือตู้รับความคิดเห็นในการ ปรับปรุงโรงเรียน	1.38	1.22	น้อย

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
5.	จัดให้มีเสียงตามสาย หรือวิทยุ หรือโทรทัศน์เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิง แก่นักเรียนในเวลาว่างจากการเรียน	1.44	1.12	น้อย
6.	จัดให้มีกิจกรรมชุมนุม กลุ่มสนใจหรือ วิชาชีพอิสระ โดยให้นักเรียนได้เลือก เรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตน	2.03	0.97	ปานกลาง
7.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-

จากตารางที่ 5 บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิต
แบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ตามการรับรู้ของครูรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ได้ดังนี้

ด้านการเคารพซึ่งกันและกันอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 จัดให้มีสภานักเรียน
ร่วมกันลงมติพิจารณาตัดสินลงโทษนักเรียนผู้กระทำความผิดด้วยความยุติธรรม ข้อ 2 จัดให้มีการ
สาธิตหรือประกวดการแสดงความเคารพให้เหมาะสมกับกาลเทศะและฐานะของบุคคล ข้อ 3
จัดให้มีการแข่งขันการพูดแบบต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน อยู่ในระดับมาก ด้านการ
เชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อ 1 จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ให้เป็นประชาธิปไตย เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่มุ่งหมายขาดเหตุผล
อยู่ในระดับมาก ข้อ 4 จัดให้มีกล่องหรือตู้รับความคิดเห็นในการปรับปรุงโรงเรียน
ข้อ 5 จัดให้มีเสียงตามสาย หรือวิทยุ หรือโทรทัศน์ เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิง
แก่นักเรียนในเวลาว่างจากการเรียน อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริม
วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัด
กิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ตามการรับรู้ของครู

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
	<u>กิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน</u>	1.81	0.46	ปานกลาง
	<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>	2.07	0.44	ปานกลาง
1.	ให้นักเรียนได้เข้าสังเกตการณ์หรือมีส่วนร่วมในการประชุมระดับท้องถิ่น	0.51	0.88	น้อยมาก
2.	ให้นักเรียนแสดงกิจวัตรวาจาสุภาพเรียบร้อยในที่สาธารณะ	2.89	0.44	มาก
3.	จัดให้นักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนได้กล่าวยกย่องชมเชยผู้กระทำความดีหรือสร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความจริงใจ	2.33	0.86	มาก
4.	ให้นักเรียนสำรวจสภาพและปัญหาของชุมชน หรือความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหรือการพัฒนาชุมชน	0.89	0.97	น้อย
5.	เป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการท้องถิ่นเพื่อมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า	2.45	0.82	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
6.	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชนเชื้อชาติต่าง ๆ ในชุมชน	2.48	0.82	มาก
7.	ให้นักเรียนได้ร่วมประกอบศาสนกิจกับชุมชนในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา	2.49	0.82	มาก
8.	มีพฤติกรรมและจิตใจเป็นประชาธิปไตยเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและประชาชนในชุมชน	2.52	0.74	มาก
9.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>		1.72	0.58	ปานกลาง
1.	จัดให้ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้พัฒนาสิ่งแวดล้อมและช่วยเหลือผู้เดือนร้อนในชุมชน	0.68	1.05	น้อยมาก
2.	จัดให้ครูและนักเรียนสอนหนังสือแก่ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือนอกเวลาราชการ	2.56	0.64	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
3.	จัดให้โรงเรียนเป็นหน่วยเลือกตั้งของท้องถิ่น เพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วม และนักเรียนได้ สังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด	1.94	0.93	ปานกลาง
4.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา</u>				
1.	ร่วมกับคณะกรรมการท้องถิ่นจัดทำสิ่งพิมพ์ หรือรับบริจาคหนังสือหรือสร้างศาลา แจ้งข่าวสารหรือที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้านเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน	2.62	0.61	มาก
2.	เป็นวิทยากรหรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย วิชาการและวิชาชีพที่น่าสนใจแก่ประชาชน	1.51	1.05	ปานกลาง
3.	จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ครู ผู้ปกครองและนักเรียนในการแก้ปัญหา ของนักเรียน	1.40	0.99	น้อย
4.	วางแผนการสอนโดยให้สอดคล้องสัมพันธ์ กับชุมชนหรือทรัพยากรในชุมชน	1.40	1.03	น้อย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
5.	จัดให้มีเสียงตามสาย เพื่อให้ความรู้ แจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน	0.95	1.02	น้อย
6.	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับประชาธิปไตยแก่ประชาชนด้วย วิธีการที่เหมาะสม	1.25	1.02	น้อย
7.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-

จากตารางที่ 6 บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิต
แบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่าง
โรงเรียนและชุมชน ตามการรับรู้ของครูรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็น
รายด้านและรายข้อ ได้ดังนี้

ด้านการเคารพซึ่งกันและกันอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 1 ให้นักเรียน
ได้เข้าสังเกตการณ์หรือมีส่วนร่วมในการประชุมระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อยมาก ข้อ 4
ให้นักเรียนสำรวจสภาพและปัญหาของชุมชน หรือความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ
ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหรือการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับน้อย ข้อ 2 ให้นักเรียน
แสดงกิริยาวาจาสุภาพเรียบร้อยในที่สาธารณะ ข้อ 3 จัดให้นักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนได้
กล่าวยกย่องชมเชยผู้กระทำความดี หรือสร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความจริงใจ ข้อ 5
เป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการท้องถิ่นเพื่อมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า

ข้อ 6 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมวัฒนธรรม วัฒนธรรมนิยม ประเพณีอันดีงามของชนเชื้อชาติต่าง ๆ ในชุมชน ข้อ 7 ให้นักเรียนได้ร่วมประกอบศาสนกิจ กับชุมชนในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา และข้อ 8 มีพฤติกรรมและจิตใจเป็นประชาธิปไตย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและประชาชนในชุมชน อยู่ในระดับมาก

ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วมและร่วมมือกันอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 2 จัดให้ครูและนักเรียนสอนหนังสือแก่ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือนอกเวลาราชการ อยู่ในระดับมาก และข้อ 1 จัดให้ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้พัฒนาสิ่งแวดล้อมและช่วยเหลือ ผู้เดือดร้อนในชุมชนอยู่ในระดับน้อยมาก ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา อยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้น ข้อ 1 ร่วมกับคณะกรรมการท้องถิ่นจัดทำสิ่งพิมพ์หรือรับบริจาคหนังสือ หรือสร้างศาลาแจ้งข่าวสาร หรือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน อยู่ในระดับมาก ข้อ 3 จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ในการแก้ปัญหาของนักเรียน ข้อ 4 วางแผนการสอนโดยให้สอดคล้องสัมพันธ์กับชุมชนหรือ ทรัพยากรในชุมชน ข้อ 5 จัดให้มีเสียงตามสายเพื่อให้ความรู้ แจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ แก่ประชาชน ข้อ 6 จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับประชาธิปไตยแก่ประชาชนด้วยวิธีการที่เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริม
วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ตามการรับรู้ของนักเรียน

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
	<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>	2.46	0.36	มาก
	<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>	2.55	0.36	มาก
1.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนและ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมี มารยาทและติดตามไปด้วยทุกครั้ง	2.26	0.64	มาก
2.	ดำเนินการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีอิสระในการเลือกบทเรียน วิธีเรียน การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและความ สามารถอย่างเต็มที่ตามขอบเขตของ เนื้อหาวิชา	2.68	0.57	มาก
3.	ให้นักเรียนได้อภิปรายและประเมินผล การทำงานของตนเองและเพื่อนอย่าง ยุติธรรม	2.78	0.44	มาก
4.	ให้นักเรียนมีใจกว้างยอมรับคำติชม ของครูและเพื่อน แล้วนำไปปรับปรุง แก้ไขการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	2.58	0.61	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
5.	ให้นักเรียนเคารพ ยอมรับ และให้ความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเองและสมาชิกอื่น ๆ	2.47	0.75	มาก
6.	ให้นักเรียนปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนใหญ่โดยยังเคารพในเสียงส่วนน้อยอยู่	2.30	0.86	มาก
7.	ให้นักเรียนเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น โดยไม่แสดงความรังเกียจและคูหมิ่นเหยียดหยามด้วยการกระทำหรือคำพูดทั้งต่อหน้าและลับหลัง	2.50	0.78	มาก
8.	ให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมหรือส่งงานหรือรับบริการตามลำดับก่อนหลัง	2.82	0.46	มาก
9.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
	<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>	2.48	0.45	มาก
1.	จัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่มหรืออภิปรายกลุ่มย่อย เพื่อให้นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามความเหมาะสมของแต่ละคน	2.49	0.59	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
2.	ให้นักเรียนสามัคคี เสียสละ อุตุน และขยันขันแข็ง เพื่อทำงานที่ครูมอบ หมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	2.39	0.68	มาก
3.	ให้นักเรียนมีอิสระในการทำงานใน ขอบเขตที่เหมาะสม โดยมีครูเป็นที่ ปรึกษา	2.56	0.62	มาก
4.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
	<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา</u>	2.34	0.43	มาก
1.	ให้นักเรียนพิจารณาวิเคราะห์จากเหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้องก่อนตัดสินใจกระทำ การใด ๆ	2.41	0.75	มาก
2.	ให้นักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด หรือสอบถามผู้รู้ แล้วนำมารายงานให้ครู และเพื่อนทราบ	2.18	0.67	ปานกลาง
3.	สร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้นักเรียนแก้ ปัญหาในชีวิตประจำวันและสังคมด้วยตนเอง โดยสันติวิธีด้วยการนำวิธีการ หลักการ และเหตุผลจากบทเรียนไปใช้	2.31	0.73	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
4.	ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ระดมความคิด จากกลุ่มเพื่อนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหรือความรู้ที่ค้นคว้าได้มา	2.28	0.71	มาก
5.	ให้นักเรียนอภิปรายโต้ตอบ ชักถามปัญหา หรือข้อสงสัยกับครูและเพื่อนได้อย่างฉลาด	2.20	0.79	ปานกลาง
6.	ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ความรู้และเหตุผล ในการทำแบบฝึกหัดหรือข้อสอบ	2.67	0.59	มาก
7.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-

จากตารางที่ 7 บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความการรับรู้ของนักเรียนรวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ได้ดังนี้

ด้านการเคารพซึ่งกันและกันอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกันอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 ให้นักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือสอบถามผู้รู้ แล้วนำมารายงานให้ครูและเพื่อนทราบ ข้อ 3 ให้นักเรียนอภิปรายโต้ตอบชักถามปัญหาหรือข้อสงสัยกับครูและเพื่อนได้อย่างฉลาด อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 8 คะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริม
วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัด
กิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามการรับรู้ของนักเรียน

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
	<u>กิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>	2.04	0.43	ปานกลาง
	<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>	2.0	0.46	ปานกลาง
1.	จัดให้มีสถานนักเรียนร่วมกันลงมติพิจารณา คัดลบลงโทษนักเรียนผู้กระทำผิดด้วยความ ยุติธรรม	1.92	0.81	ปานกลาง
2.	จัดให้มีการสาธิตหรือประกวดการแสดง ความเคารพให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และฐานะของบุคคล	1.52	0.95	ปานกลาง
3.	จัดให้มีการแข่งขันการพูดแบบต่าง ๆ	1.24	0.98	น้อย
4.	จัดให้มีกิจกรรมชุมชนต่าง ๆ รวมทั้ง สหกรณ์โรงเรียน โดยให้นักเรียนเป็น สมาชิกโดยสมัครใจ มีอิสระในการ ดำเนินงานภายใต้การดูแลแนะนำของครู	1.94	0.94	ปานกลาง
5.	จัดให้นักเรียนรับผิดชอบตรวจความสะอาด เรียบร้อยของเครื่องแต่งกายและทรงผม กันเอง	2.77	0.55	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
6.	จัดให้มีการคัดเลือกนักเรียนดีเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั่วไป	2.49	0.92	มาก
7.	ให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือดูแลตัวเองไม่ให้เป็นภาระแก่ผู้อื่น ทั้งด้านการเรียนและส่วนตัว	2.03	0.09	ปานกลาง
8.	จัดให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าชั้น หรือหัวหน้าห้อง หรือคณะกรรมการนักเรียนเพื่อบริหารและปกครองดูแลกันเองโดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา	2.54	0.73	มาก
9.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
<u>ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>		2.32	0.58	มาก
1.	ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหมุนเวียนกันรับผิดชอบดูแลทำความสะอาดห้องเรียน ห้องอาหารและบริเวณโรงเรียน	2.07	1.07	ปานกลาง
2.	จัดให้มีกิจกรรมที่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน เพื่อช่วยเหลือกันด้านการเรียนและส่วนตัว	2.32	0.74	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
3.	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเตรียมอาหารและการดูแลรักษาความสะอาดภาชนะใส่อาหาร	2.56	0.62	มาก
4.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
	<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา</u>	1.89	0.57	ปานกลาง
1.	จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ประชาธิปไตยเพื่อส่งเสริมความริเริ่มสร้างสรรค์ ینگมงามายขาดเหตุผล	2.31	0.73	มาก
2.	จัดให้มีกิจกรรมห้องสมุดหรือป้ายนิเทศเพื่อแจ้งข่าวสาร ความรู้ที่น่าสนใจแก่นักเรียน	2.02	0.83	ปานกลาง
3.	ให้นักเรียนจัดทำหนังสือพิมพ์ประจำโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาและการทำงานกลุ่ม	1.96	0.93	ปานกลาง
4.	จัดให้มีกล่องหรือตู้รับความคิดเห็นในการปรับปรุงโรงเรียน	1.65	1.11	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
5.	จัดให้มีเสียงตามสาย หรือวิทยุ หรือ โทรทัศน์เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิงแก่นักเรียนในเวลาว่างจากการเรียน	1.73	0.94	ปานกลาง
6.	จัดให้มีกิจกรรมชุมนุม กลุ่มสนใจหรือ วิชาที่พออิสระ โดยให้นักเรียนได้เลือก เรียนตามความสนใจ ความถนัด และ ความสามารถของตน	1.64	1.12	ปานกลาง
7.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-

จากตารางที่ 8 บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ความการรับรู้ของนักเรียนรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ได้ดังนี้

ด้านการเคารพซึ่งกันและกันอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 3 จัดให้มีการแข่งขันการพูดแบบต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย ข้อ 5 จัดให้นักเรียนรับผิดชอบตรวจความสะอาดเรียบร้อยของเครื่องแต่งกาย และทรงผมตนเอง ข้อ 6 จัดให้มีการคัดเลือกนักเรียนดีเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั่วไป และ ข้อ 8 จัดให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าชั้น หรือหัวหน้าหอนอน หรือคณะกรรมการนักเรียนเพื่อบริหาร และปกครองดูแลกันเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ อยู่ในระดับมาก

ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกันอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 1
ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหมุนเวียนกันรับผิดชอบดูแลทำความสะอาดห้องเรียน หอนอน โรงอาหาร
และบริเวณโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1 จัดสิ่ง
แวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นประชาธิปไตย เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่มั่งม
งายขาดเหตุผล อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริม
วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ด้านการจัด
กิจกรรมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ตามการรับรู้ของนักเรียน

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
	<u>กิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน</u>	1.78	0.52	ปานกลาง
	<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>	1.96	0.54	ปานกลาง
1.	ให้นักเรียนได้เข้าสังเกตการณ์หรือมี ส่วนร่วมในการประชุมระดับท้องถิ่น	0.93	1.17	น้อย
2.	ให้นักเรียนแสดงกิริยาวาจาสุภาพ เรียบร้อยในที่สาธารณะ	2.66	0.69	มาก
3.	จัดให้นักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนได้ กล่าวยกย่องชมเชยผู้กระทำความ หรือสร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชนด้วย ความจริงใจ	2.33	0.91	มาก
4.	ให้นักเรียนสำรวจสภาพและปัญหาของ ชุมชนหรือความคิดเห็นของประชาชน ในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ การเรียนการสอนหรือการพัฒนาชุมชน	1.34	1.07	น้อย
5.	เป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการท้องถิ่น เพื่อมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนให้เจริญ ก้าวหน้า	2.31	0.84	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
6.	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชนเชื้อชาติต่าง ๆ ในชุมชน	2.06	1.02	ปานกลาง
7.	ให้นักเรียนได้ร่วมประกอบศาสนกิจกับชุมชนในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา	1.92	1.00	ปานกลาง
8.	มีพฤติกรรม และจิตใจเป็นประชาธิปไตย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและประชาชนในชุมชน	2.10	0.91	ปานกลาง
9.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
<u>ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>		1.77	0.68	น้อย
1.	จัดให้ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้พัฒนาสิ่งแวดล้อมและช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในชุมชน	1.14	1.84	น้อย
2.	จัดให้ครูและนักเรียนสอนหนังสือแก่ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือนอกเวลาราชการ	2.38	0.75	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
3.	จัดให้โรงเรียนเป็นหน่วยเลือกตั้งของ ท้องถิ่นเพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วม และ นักเรียนได้สังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด	1.79	1.00	ปานกลาง
4.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-
	<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแก้ปัญา</u>	1.55	0.66	ปานกลาง
1.	ร่วมกับคณะกรรมการท้องถิ่นจัดทำสิ่งพิมพ์ หรือรับบริจาคหนังสือหรือสร้างศาลา แจ้งข่าวสารหรือที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้านเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน	2.25	0.86	ปานกลาง
2.	เป็นวิทยากรหรือเชิญวิทยากรมาให้ ความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระบบ ประชาธิปไตย วิชาการและวิชาชีพ ที่น่าสนใจแก่ประชาชน	1.65	0.92	ปานกลาง
3.	จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้ปกครองและนักเรียนในการแก้ปัญหา ของนักเรียน	1.34	1.04	น้อย
4.	วางแผนการสอนโดยให้สอดคล้องสัมพันธ์ กับชุมชนหรือทรัพยากรในชุมชน	1.52	0.87	ปานกลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
5.	จัดให้มีเสียงตามสาย เพื่อให้ความรู้ แจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน	1.31	0.98	น้อย
6.	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยว กับประชาธิปไตยแก่ประชาชนด้วยวิธีการ ที่เหมาะสม	1.27	1.08	น้อย
7.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-	-

จากตารางที่ 9 บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิต
แบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่าง
โรงเรียนและชุมชน ตามการรับรู้ของนักเรียนรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำแนก
เป็นรายด้านและรายข้อ ได้ดังนี้

ด้านการเคารพซึ่งกันและกันอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อ 1 ให้นักเรียนได้
เข้าร่วมสังเกตการณ์หรือมีส่วนร่วมในการประชุมระดับท้องถิ่น ข้อ 4 ให้นักเรียนสำรวจ
สภาพและปัญหาของชุมชนหรือสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์
ต่อการเรียนการสอนหรือการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดัมน้อย ข้อ 2 ให้นักเรียนแสดงกิริยา
วาจาสุภาพเรียบร้อยในที่สาธารณะ ข้อ 5 เป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการท้องถิ่น เพื่อมี
บทบาทในการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า อยู่ในระดับมาก

ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วมและร่วมมือกัน อยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ 2 จัดให้ครูและนักเรียนสอนหนังสือแก่ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือนอกเวลาราชการ อยู่ในระดับมาก ข้อ 3 จัดให้โรงเรียนเป็นหน่วยเลือกตั้งของท้องถิ่น เพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วมและนักเรียนได้สังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 3 จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและนักเรียนในการแก้ปัญหาของนักเรียน ข้อ 5 จัดให้มีเสียงตามสาย เพื่อให้ความรู้ แจ่มข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ข้อ 6 จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตยแก่ประชาชนด้วยวิธีการที่เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบ
ประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการ
ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
	<u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>	2.63	0.30	2.46	0.36	3.94**
		(มาก)		(มาก)		
	<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>	2.76	0.30	2.55	0.36	4.33**
		(มาก)		(มาก)		
1.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ แลกเปลี่ยนและรับฟังความ คิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมี มารยาทและติดตามไปด้วย ทุกครั้ง	2.46	0.59	2.26	0.64	2.32
		(มาก)		(มาก)		
2.	ดำเนินการสอนโดยให้ นักเรียนมีส่วนร่วม มีอิสระ ในการเลือก บทเรียน วิธีเรียน การแสดงออกซึ่ง ความคิดเห็นและความ					

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
2. (ต่อ)	สามารถอย่างเต็มที่ตาม ขอบเขตของเนื้อหาวิชา	2.89 (มาก)	0.32	2.68 (มาก)	0.57	4.28**
3.	ให้นักเรียนให้อภิปรายและ ประเมินผลการทำงานของ ตนเองและเพื่อนอย่าง ยุติธรรม	2.87 (มาก)	0.38	2.78 (มาก)	0.44	1.52
4.	ให้นักเรียนมีใจกว้างยอม รับคำติชมของครูและเพื่อน แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข การทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	2.68 (มาก)	0.53	2.58 (มาก)	0.61	1.28
5.	ให้นักเรียนเคารพ ยอมรับ และให้ความสำคัญในบทบาท หน้าที่ของตนเองและสมาชิก อื่น ๆ	2.78 (มาก)	0.49	2.47 (มาก)	0.75	4.29**

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
6.	ให้นักเรียนปฏิบัติตามมติ ของเสียงส่วนใหญ่โดยยัง เคารพในเสียงส่วนน้อยอยู่	2.62 (มาก)	0.61	2.30 (มาก)	0.86	3.74**
7.	ให้นักเรียนเคารพในสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น โดย ไม่แสดงความรังเกียจและ ดูหมิ่นเหยียดหยามด้วยการ กระทำ หรือคำพูดทั้งต่อหน้า และลับหลัง	2.81 (มาก)	0.44	2.50 (มาก)	0.78	4.75**
8.	ให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม หรือส่งงานหรือรับบริการ ตามลำดับก่อนหลัง	2.94 (มาก)	0.25	2.82 (มาก)	0.46	3.12**
9.	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	-	-	-	-	-

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม</u>						
<u>และร่วมมือกัน</u>		2.62	0.40	2.48	0.45	2.45**
		(มาก)		(มาก)		
1.	จัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม หรืออภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อให้ นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กัน รับผิดชอบตามความเหมาะสม ของแต่ละคน	2.65	0.51	2.49	0.59	2.06**
		(มาก)		(มาก)		
2.	ให้นักเรียนสามัคคี เสียสละ ออกตน และขันขันแข็ง เพื่อ ทำงานที่ครูมอบหมายให้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	2.48	0.54	2.39	0.68	1.02
		(มาก)		(มาก)		
3.	ให้นักเรียนมีอิสระในการ ทำงานในขอบเขตที่เหมาะสม โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา	2.75	0.47	2.56	0.62	2.77**
		(มาก)		(มาก)		
4.	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	-	-	-	-	-
	.....	-	-	-	-	-

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่ง</u>						
	<u>ปัญญา</u>	2.48	0.43	2.34	0.43	2.33
		(มาก)		(มาก)		
1.	ให้นักเรียนพิจารณาวิเคราะห์ จากเหตุผลและข้อมูลถูกต้อง ก่อนตัดสินใจกระทำการใด ๆ	2.57	0.62	2.41	0.75	1.66
		(มาก)		(มาก)		
2.	ให้งานนักเรียนเป็นราย บุคคลหรือกลุ่มเพื่อค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมจาก ห้องสมุดหรือสอบถามผู้รู้ แล้วนำมารายงานให้เพื่อน ทราบ	2.29	0.73	2.18	0.67	1.15
		(มาก)		(ปานกลาง)		
3.	สร้างสถานการณ์จำลองเพื่อ ให้นักเรียนแก้ปัญหาในชีวิต ประจำวัน และสังคมด้วย ตนเองโดยสันติวิธี ด้วยการ					

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
3.	(ต่อ) นำวิธีการ หลักการและ เหตุผลจากบทเรียนไปใช้	2.52 (มาก)	0.59	2.31 (มาก)	0.73	2.17
4.	ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ระดมความคิดจากกลุ่มเพื่อน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลหรือความรู้ที่ ค้นคว้าได้มา	2.35 (มาก)	0.63	2.28 (มาก)	0.71	0.76
5.	ให้นักเรียนอภิปรายโต้ตอบ ซักถามปัญหาหรือข้อสงสัย กับครูและเพื่อน ได้อย่าง ฉลาด	2.38 (มาก)	0.68	2.20 (ปานกลาง)	0.79	1.79
6.	ให้นักเรียนใช้สติปัญญา ความรู้ และเหตุผลในการ ทำแบบฝึกหัดหรือข้อสอบ	2.75 (มาก)	0.54	2.67 (มาก)	0.59	0.93

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
7.	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	-	-	-	-	-

**

P < .01

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทุกด้านและทุกข้อ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ได้ดังนี้

ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่เรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเคารพซึ่งกันและกันรวมทุกข้อ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูและนักเรียนมีการรับรู้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ได้แก่ข้อต่อไปนี้คือ ข้อ 2 คำเนิมนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีอิสระในการเลือกบทเรียน วิธีเรียน การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และความสามารถอย่างเต็มที่ตามขอบเขตของเนื้อหาวิชา ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 5 ให้นักเรียนเคารพ ยอมรับ และให้ความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสมาชิกอื่น ๆ ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 6 ให้นักเรียนปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนใหญ่ โดยยังเคารพในเสียงส่วนน้อยอยู่ ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 7 ให้นักเรียนเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น โดยไม่แสดงความรังเกียจ และดูหมิ่นเหยียดหยามด้วยการกระทำหรือคำพูดทั้งต่อหน้าและ

ลับหลัง ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน และข้อ 8 ให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมหรือส่งงาน หรือรับบริการตามลำดับก่อนหลัง ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วมและร่วมมือกัน บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วมและร่วมมือกันรวมทุกข้อ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียนและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูและนักเรียนมีการรับรู้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ได้แก่ข้อต่อไปนี้ คือ ข้อ 1 จัดกิจกรรม กระบวนการกลุ่มหรืออภิปรายกลุ่มย่อย เพื่อให้นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามความเหมาะสมของแต่ละคน ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน และข้อ 3 ให้นักเรียนมีอิสระในการทำงานในขอบเขตที่เหมาะสม โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา รวมทุกข้อตามการรับรู้ของครูและนักเรียน แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูและนักเรียนมีการรับรู้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 คือ ข้อ 3 สร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้นักเรียนแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและสังคมด้วยตนเองโดยสันติวิธีด้วยการนำวิธีการ หลักการและเหตุผลจากบทเรียนไปใช้ ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
	<u>กิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>	2.24 (ปานกลาง)	0.41	2.04 (ปานกลาง)	0.43	3.44**
	<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>	2.32 (มาก)	0.42	2.0 (ปานกลาง)	0.46	4.27**
1.	จัดให้มีสถานนักเรียนร่วมกัน ลงมติพิจารณาตัดสินลงโทษ นักเรียนผู้กระทำผิดด้วย ความยุติธรรม	1.75 (ปานกลาง)	0.93	1.92 (ปานกลาง)	0.81	1.60
2.	จัดให้มีการสาธิตหรือประกวดการแสดงความเคารพให้เหมาะสมกับกาลเทศะและฐานะของบุคคล	1.71 (ปานกลาง)	1.02	1.52 (น้อย)	0.95	1.49
3.	จัดให้มีการแข่งขันการพูดแบบต่าง ๆ	1.68 (ปานกลาง)	0.90	1.24 (น้อย)	0.98	3.01**

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
4.	จัดให้มีกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ รวมทั้งสหกรณ์โรงเรียน โดยให้นักเรียนเป็นสมาชิก โดยสมัครใจ มีอิสระใน การดำเนินงานภายใต้การ ดูแลแนะนำของครู	2.37 (มาก)	0.77	1.94 (ปานกลาง)	0.95	3.40**
5.	จัดให้นักเรียนรับผิดชอบ ตรวจสอบความสะอาดเรียบร้อย ของเครื่องแต่งกาย และ ทรงผมกันเอง	2.90 (มาก)	0.35	2.77 (มาก)	0.55	2.59**
6.	จัดให้มีการคัดเลือกนักเรียน ดีเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อ ยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดี แก่นักเรียนทั่วไป	2.84 (มาก)	0.41	2.49 (มาก)	0.92	5.26**

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
7.	ให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือ ดูแลตัวเองไม่ให้เป็นการระ แกว่าผู้อื่นทั้งด้านการเรียน และส่วนตัว	2.57 (มาก)	0.71	2.03 (ปานกลาง)	1.09	5.25**
8.	จัดให้มีการเลือกตั้งหัวหน้า ชั้นหรือหัวหน้าทอนอน หรือ คณะกรรมการนักเรียนเพื่อ บริหารและปกครองดูแล กันเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้ คำปรึกษาแนะนำ	2.79 (มาก)	0.48	2.54 (มาก)	0.73	3.65**
9.	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	-		-		-
	<u>ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>	2.69 (มาก)	0.41	2.32 (มาก)	0.58	6.31**

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1.	ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหมุนเวียนกันรับผิดชอบดูแลทำความสะอาดห้องเรียน ทอนอน โรงอาหาร และ บริเวณโรงเรียน	2.67 (มาก)	0.72	2.07 (มาก)	1.07	5.82**
2.	จัดให้มีกิจกรรมพี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อนเพื่อช่วยเหลือกันด้านการเรียนและส่วนตัว	2.63 (มาก)	0.58	2.32 (มาก)	0.74	3.20**
3.	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเตรียมอาหารและการดูแลรักษาความสะอาด ภาชนะใส่อาหาร	2.76 (มาก)	0.43	2.56 (มาก)	0.62	3.26**
4.	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	-		-		-

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
	<u>ด้านการเชื่อมั่นวิธีการแก้ปัญหา</u>	1.91	0.58	1.89	0.57	0.28
		(ปานกลาง)		(ปานกลาง)		
1.	จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เป็นประชาธิปไตยเพื่อ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้าง สรรค์ไม่มงายขาดเหตุผล	2.40	0.64	2.31	0.73	1.01
		(มาก)		(มาก)		
2.	จัดให้มีกิจกรรมห้องสมุดหรือ ป้ายนิเทศเพื่อแจ้งข่าวสาร ความรู้ที่น่าสนใจแก่นักเรียน	2.11	0.76	2.02	0.83	0.76
		(ปานกลาง)		(ปานกลาง)		
3.	ให้นักเรียนจัดทำหนังสือพิมพ์ ประจำโรงเรียนเพื่อส่งเสริม การค้นคว้าหาความรู้ และ ประสบการณ์ในการแก้ไข ปัญหาและการทำงานกลุ่ม	2.08	0.77	1.96	0.93	0.97
		(ปานกลาง)		(ปานกลาง)		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
4.	จัดให้มีกล่องหรือตู้รับความคิดเห็นในการปรับปรุงโรงเรียน	1.38 (น้อย)	1.22 (ปานกลาง)	1.65 (ปานกลาง)	1.11	1.81
5.	จัดให้มีเสียงตามสาย หรือวิทยุ หรือโทรทัศน์ เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิงแก่นักเรียนในเวลาว่างจากการเรียน	1.44 (น้อย)	1.12	1.73 (ปานกลาง)	0.94	2.23**
6.	จัดให้มีกิจกรรมชุมนุมกลุ่มสนใจหรือวิชาชีพอิสระ โดยให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตน	2.03 (ปานกลาง)	0.97	1.64 (ปานกลาง)	1.12	-2.63**
7.	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	-		-		-

**

P < .01

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรรวมทุกด้านและทุกข้อ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน แตกต่าง กันที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน จำแนก เป็นรายด้าน และรายข้อ ได้ดังนี้

ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการ ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ด้านการเคารพซึ่งกันและกันรวมทุกข้อ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูและนักเรียนมีการรับรู้แตกต่างกันที่ระดับนัย สำคัญ .01 ได้แก่ ข้อต่อไปนี้ คือ ข้อ 3 จัดให้มีการแข่งขันการพูดแบบต่าง ๆ ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 4 จัดให้มีการชุมนุมต่าง ๆ รวมทั้งสหกรณ์โรงเรียน โดยให้นักเรียนเป็นสมาชิกโดยสมัครใจ มีอิสระในการดำเนินงานภายใต้การดูแลแนะนำของครู ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 5 จัดให้นักเรียนรับผิดชอบตรวจความสะอาดเรียบร้อยของเครื่องแต่งกาย และทรงผม กันเอง ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่า การรับรู้ของนักเรียน ข้อ 6 จัดให้มีการคัดเลือก นักเรียนดีเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั่วไป ครูรับรู้ว่าคุณ มีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 7 ให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือดูแลตัวเองไม่ให้ เป็นภาระแก่ผู้อื่นทั้งด้านการเรียนและส่วนตัว ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของ นักเรียนและข้อ 8 จัดให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าชั้นหรือหัวหน้าหอนอน หรือคณะกรรมการ นักเรียนเพื่อบริหารและปกครองดูแลกันเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ครูรับรู้ว่าคุณ มีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

ด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน บทบาทของครูโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาโดยการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วมและร่วมมือกัน รวมทุกข้อ ตาม

การรับรู้ของครูและนักเรียน แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่ามีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูและนักเรียนมีการรับรู้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ได้แก่ข้อต่อไปนี้ คือ ข้อ 1 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มชุมชนเวียนกันรับผิดชอบดูแลทำความสะอาดห้องเรียน หอนอน โรงอาหารและบริเวณโรงเรียน ครูรับรู้ว่ามีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 2 จัดให้มีกิจกรรมที่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน เพื่อช่วยเหลือกันด้านการเรียนและส่วนตัว ครูรับรู้ว่ามีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน และข้อ 3 จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเตรียมอาหาร และดูแลรักษาความสะอาดภาชนะใส่อาหาร ครูรับรู้ว่าคุณเองมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญารวมทุกข้อ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูและนักเรียนมีการรับรู้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ได้แก่ข้อต่อไปนี้ คือ ข้อ 5 จัดให้มีเสียงตามสายหรือวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิงแก่นักเรียนในเวลาว่างจากการเรียน ครูรับรู้ว่ามีบทบาทน้อยกว่าการรับรู้ของนักเรียน และ ข้อ 6 จัดให้มีกิจกรรมชมรมกลุ่มสนใจหรือวิชาชีพอิสระ โดยให้มีนักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตน ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
<u>กิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียน</u>						
	<u>และชุมชน</u>	1.81	0.46	1.78	0.52	0.47
		(ปานกลาง)		(ปานกลาง)		
	<u>ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน</u>	2.07	0.44	1.96	0.54	1.57
		(ปานกลาง)		(ปานกลาง)		
1.	ให้นักเรียนได้เข้าสังเกต การณ์เพื่อมีส่วนร่วมในการ ประชุมระดับท้องถิ่น	0.51	0.88	0.93	1.17	3.40**
		(น้อยมาก)		(น้อย)		
2.	ให้นักเรียนแสดงกิริยาวาจา สุภาพเรียบร้อยในที่สาธารณะ	2.89	0.44	2.66	0.69	3.54
		(มาก)		(มาก)		
3.	จัดให้นักเรียนหรือตัวแทน นักเรียนได้กล่าวยกย่อง ชมเชยผู้กระทำความดี หรือ สร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชน ด้วยความจริงใจ	2.33	0.86	2.33	0.91	0.05
		(มาก)		(มาก)		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
4.	ให้นักเรียนสำรวจสภาพและ ปัญหาของชุมชนหรือความ คิดเห็นของประชาชนในเรื่อง ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ การเรียนรู้การสอนหรือการ พัฒนาชุมชน	0.89 (น้อย)	0.97	1.34 (น้อย)	1.07	3.18**
5.	เป็นที่ปรึกษาหรือคณะ กรรมการท้องถิ่นเพื่อมี บทบาทในการพัฒนาชุมชน ให้เจริญก้าวหน้า	2.45 (มาก)	0.82	2.31 (มาก)	0.84	1.21
6.	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมเพื่อเผยแพร่และ ส่งเสริมวัฒนธรรม ภูมิ- ธรรมนิยมประเพณีอันดีงาม ของชนเชื้อชาติต่าง ๆ ใน ชุมชน	2.48 (มาก)	0.82	2.06 (ปานกลาง)	1.02	3.10**

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
7.	ให้นักเรียนได้ร่วมประกอบ ศาสนกิจกับชุมชนในโอกาส วันสำคัญทางศาสนา	2.49 (มาก)	0.82	1.92 (ปานกลาง)	1.00	4.36**
8.	มีพฤติกรรม และจิตใจเป็น ประชาธิปไตยเพื่อเป็นแบบ อย่างที่ดีแก่นักเรียนและ ประชาชนในชุมชน	2.51 (มาก)	0.74	2.10 (ปานกลาง)	0.91	3.50**
9.	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	-		-		-
	<u>ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน</u>	1.72 (ปานกลาง)	0.58	1.77 (ปานกลาง)	0.68	0.51
1.	จัดให้ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้พัฒนา สิ่งแวดล้อมและช่วยเหลือผู้ เดือดร้อนในชุมชน	0.68 (น้อยมาก)	1.05	1.14 (น้อย)	1.84	2.91**

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
2.	จัดให้ครูและนักเรียนสอนหนังสือแก่ประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือนอกเวลาราชการ	2.56 (มาก)	0.64	2.38 (มาก)	0.75	1.76
3.	จัดให้โรงเรียนเป็นหน่วยเลือกตั้งของท้องถิ่นเพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วม และนักเรียนได้สังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด	1.94 (ปานกลาง)	0.93	1.79 (ปานกลาง)	1.00	1.08
4.	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	-		-		-
	<u>ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา</u>	1.52 (ปานกลาง)	0.64	1.55 (ปานกลาง)	0.66	0.38
1.	ร่วมกับคณะกรรมการส่วนท้องถิ่นจัดทำสิ่งพิมพ์หรือรับบริจาคหนังสือหรือสร้างศาลาแจ้งข่าวสาร หรือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน	2.62 (มาก)	0.61	2.25 (ปานกลาง)	0.86	4.24**

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
2.	เป็นวิทยากรหรือเชิญ วิทยากรมาให้ความรู้ เกี่ยวกับการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย วิชาการ และวิชาชีพที่น่าสนใจแก่ ประชาชน	1.51 (ปานกลาง)	1.05	1.65 (ปานกลาง)	0.92	1.13
3.	จัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างผู้ปกครองและ นักเรียนในการแก้ปัญหา ของนักเรียน	1.40 (น้อย)	0.99	1.34 (น้อย)	1.04	0.44
4.	วางแผนการสอนโดยให้ สอดคล้องสัมพันธ์กับชุมชน หรือทรัพยากรในชุมชน	1.40 (น้อย)	1.03	1.52 (ปานกลาง)	0.87	1.00
5.	จัดให้มีเสียงตามสาย เพื่อ ให้ความรู้ แจ้งข่าวสารที่ เป็นประโยชน์แก่ประชาชน	0.95 (น้อย)	1.02	1.31 (น้อย)	0.98	2.66**

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
6.	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยว กับประชาธิปไตยแก่ประ ชาชนด้วยวิธีการที่เหมาะสม	1.25 (น้อย)	1.02	1.27 (น้อย)	1.08	0.13
7.	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	-		-		-

** P < .01

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนรวมทุกด้านและทุกข้อ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียนไม่แตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ได้ดังนี้

ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ด้านการเคารพซึ่งกันและกัน รวมทุกข้อตามการรับรู้ของครูและนักเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูและนักเรียนมีการรับรู้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ได้แก่ข้อต่อไปนี้ คือ ข้อ 1 ให้นักเรียนได้เข้าสังเกตการณ์หรือมีส่วนร่วมในการประชุมระดับท้องถิ่น ครูรับรู้ว่ามีบทบาทน้อยกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 4 ให้นักเรียนสำรวจสภาพและปัญหาของชุมชนหรือความคิดเห็นของ

ประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหรือการพัฒนาชุมชน ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทน้อยกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 6 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชนเชื้อชาติต่าง ๆ ในชุมชน ครูรับรู้ว่าคุณเองมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน ข้อ 7 ให้นักเรียนได้ร่วมประกอบศาสนกิจกับชุมชนในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ ครูรับรู้ว่าคุณเองมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน และข้อ 8 มีพฤติกรรม และจิตใจเป็นประชาธิปไตย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และประชาชนในชุมชน ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ด้านการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน รวบรวมข้อคำถามการรับรู้ของครูและนักเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูและนักเรียนมีการรับรู้แตกต่างกัน คือ ข้อ 1 จัดให้ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ได้พัฒนาสิ่งแวดล้อมและช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในชุมชน ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทน้อยกว่าการรับรู้ของนักเรียน

ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างชุมชน ด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญารวบรวมข้อคำถามการรับรู้ของครูและนักเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูและนักเรียนมีการรับรู้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ได้แก่ข้อต่อไปนี้ คือ ข้อ 1 ร่วมกับคณะกรรมการท้องถิ่นจัดทำสิ่งพิมพ์หรือรับบริจาคหนังสือหรือสร้างศาลาแจ้งข่าวสาร หรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน และข้อ 5 จัดให้มีเสียงตามสาย เพื่อให้ความรู้ แจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทน้อยกว่าการรับรู้ของนักเรียน

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามวิธีการส่งเสริม: ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1.	บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา รวมทั้งข้อ	2.23	0.33	2.10	0.35	2.86**
		(ปานกลาง)		(ปานกลาง)		
2.	บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่เรียนระดับประถมศึกษา โดยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.63	0.30	2.46	0.36	3.94**
		(มาก)		(มาก)		
3.	บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่เรียนระดับ					

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
3.	(ต่อ)					
	ประถมศึกษาโดยวิธีการจัด					
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.24	0.41	2.04	0.43	3.44**
		(ปานกลาง)		(ปานกลาง)		
4.	บทบาทของครูโรงเรียนศ					
	ศึกษาสงเคราะห์ในการ					
	ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชา					
	ธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับ					
	ประถมศึกษาโดยวิธีการจัด					
	กิจกรรมร่วมกันระหว่าง					
	โรงเรียนและชุมชน	1.81	0.46	1.76	0.52	0.47
		(ปานกลาง)		(ปานกลาง)		

**

P < .01

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาทุกชั้น ทุกข้อ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน เมื่อจำแนกตามวิธีส่งเสริมพบว่า บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา

โดยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน แตกต่างกันใน
ระดับนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
ให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามการรับรู้ของครูและ
นักเรียน แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญที่ .01 โดยครูรับรู้ว่าคุณมีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของ
นักเรียน

บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
ให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยวิธีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน
ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยที่ส่งเสริมตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1.	บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ในด้านการเคารพซึ่งกันและกัน	2.38 (มาก)	0.39	2.17 (ปานกลาง)	0.45	3.39**
2.	บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ในด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน	2.34 (มาก)	0.46	2.19 (ปานกลาง)	1.71	3.09**

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
3.	บทบาทของครูโรงเรียน ศึกษาสงเคราะห์ในการ ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชา ธิปไตยให้นักเรียนระดับ ประถมศึกษา ในด้านการ เชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา	1.97	0.53	1.73	0.55	1.00
		(ปานกลาง)		(ปานกลาง)		

**

P < .01

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าบทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ในด้านการเคารพซึ่งกันและกัน ตามการรับรู้ของครูและนักเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่ามีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ในด้านการแบ่งปัน การมีส่วนร่วม และร่วมมือกัน ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .01 โดยครูรับรู้ว่ามีบทบาทมากกว่าการรับรู้ของนักเรียน

บทบาทของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ในด้านการเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของครูในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
ให้นักเรียนระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 15 ปัญหาอุปสรรคของครูในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน
ระดับประถมศึกษา

อันดับที่	ปัญหาอุปสรรค	ความถี่
1.	ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน	51
2.	ครูไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียน เนื่องจากครูขาดศรัทธาคือ ระบอบประชาธิปไตย จึงมีพฤติกรรมและจิตใจที่ไม่เป็นประชาธิปไตย อยู่มาก	45
3.	นักเรียนเป็นเด็กค้อยโอกาส จึงมีสภาพร่างกาย อารมณ์ สังคมและ สติปัญญา ที่ไม่พร้อมสำหรับการปลูกฝังประชาธิปไตย และส่วนใหญ่ ไม่เคยได้รับการปลูกฝังเรื่องประชาธิปไตยจากบิดามารดามาก่อน	39
4.	สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ที่ตั้งของโรงเรียน งบประมาณ ระบบการบริหาร บุคคลากร และบรรยากาศในชั้นเรียนยังไม่เอื้อ ต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยเท่าที่ควร	32
5.	ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและจริงจังจากผู้บริหารและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	28
6.	ครูขาดขวัญ กำลังใจ และคู่มือเอกสารในการจัดกิจกรรมในการส่งเสริม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน	22

ตารางที่ 15 (ต่อ)

อันดับที่	ปัญหาอุปสรรค	ความถี่
7.	บุคลากรในโรงเรียน และนอกโรงเรียนขาดการประสานงานกัน จึงทำให้กิจกรรมที่ดำเนินงานไปแล้วไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร	17
8.	เนื้อหาในแต่ละกลุ่มวิชาไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	15
9.	หลักสูตรมีเนื้อหามาก แต่เวลาเรียนมีน้อย ครูจึงไม่สะดวกที่จะทำกิจกรรมอื่นใดที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	11
10.	นักเรียนมีจำนวนมากเกินไป ประกอบกับครูมีงานพิเศษอื่น ๆ ที่จะต้องรับผิดชอบ จึงทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน ได้อย่างเต็มที่	9

จากตารางที่ 15 พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าปัญหาอุปสรรคที่สำคัญซึ่งประสบในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 5 อันดับแรก ได้แก่

1. ครูขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน
2. ครูไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียน เนื่องจากครูขาดศรัทธาต่อระบบประชาธิปไตย จึงมีพฤติกรรมและจิตใจที่ไม่เป็นประชาธิปไตยอยู่มาก

3. นักเรียนเป็นเด็กค้อยโอกาส จึงมีสภาพร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ที่ไม่พร้อมสำหรับการปลูกฝังประชาธิปไตย และส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการปลูกฝังเรื่องประชาธิปไตยมาจากบิดามารดามาก่อน

4. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ที่ตั้งของโรงเรียน งบประมาณระบบการบริหาร บุคคลากร และบรรยากาศในชั้นเรียน ไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยเท่าที่ควร

5. ขาดการสนับสนุนอย่างค้ำมือและจริงจังจากผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 16 ข้อเสนอแนะของครูในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน
ระดับประถมศึกษา

อันดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรให้ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ครู ด้วยการจัดอบรม สัมมนา ทัศนศึกษาดูงาน แจกเอกสารหรือคู่มือแก่ครู	50
2.	ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	43
3.	ควรมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ	36
4.	ควรปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร และบรรจุกิจกรรมในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยลงในหลักสูตรอย่างชัดเจน	24
5.	หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนประสานงาน และสนับสนุนการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างจริงจัง	20
6.	ควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นประชาธิปไตย	16
7.	สื่อมวลชน และรัฐ ควรแบ่งเบาภาระของครูด้วยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการปลูกฝังวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชน	12
8.	ผู้บริหารควรมีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	10

ตารางที่ 16 (ต่อ)

อันดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
9.	นักเรียนควรขยัน หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อทำความเข้าใจและปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	8
10.	รัฐควรจัดสรรงบประมาณ และอัตราค่าจ้างบุคคลากรให้เหมาะสม	5

จากตารางที่ 16 พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 5 อันดับแรก ได้แก่

1. ควรให้ความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ครู ศึกษาร่วมกัน สัมมนา ทัศนศึกษาดูงาน แจกเอกสารหรือคู่มือแก่ครู
2. ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
3. ควรมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ
4. ควรปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร และบรรจุกิจกรรมในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยลงในหลักสูตรอย่างชัดเจน
5. หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผนประสานงาน และสนับสนุนการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างจริงจัง